

Jaarverslag 2005

**Liga voor
Mensenrechten**

INLEIDING.....	2
I. DE LIGA BOUWT EEN DEGELIJKE BELEIDSWERKING UIT EN WEEGT OP HET BELEID..	3
1. DE LIGA BAKENT THEMA'S EN WERKTERREINEN AF	3
1.1. <i>Strafbeleid en gevangeniswezen</i>	3
1.2. <i>Ordehandhaving</i>	6
1.3. <i>Privacy</i>	8
1.4. <i>Discriminatie</i>	10
1.5. <i>Genocidewet</i>	11
2. DE WERKING VAN DE LIGA VINDT WEERKLANK IN MEDIA EN POLITIEK DEBAT	12
2.1. <i>Strafbeleid en gevangeniswezen</i>	13
2.2. <i>Ordehandhaving</i>	13
2.3. <i>Privacy</i>	14
2.4. <i>Discriminatie</i>	14
2.5. <i>Varia</i>	14
3. WERKGROEPEN.....	15
3.1. <i>Strafbeleid en gevangeniswezen</i>	15
3.2. <i>Privacy</i>	15
II. DE LIGA VERGROOT HAAR MIDDELEN OM EEN BREDER PUBLIEK TE BEREIKEN.....	16
1. SENSIBILISERING DOORHEEN BELEIDSWERK	16
2. WEBSITE	16
3. ELEKTRONISCHE NIEUWSBRIEF	16
4. PROMOTIE-/CAMPAGNEMATERIAAL	16
5. PRIJS VOOR MENSENRECHTEN	17
6. EXTRA	17
III. DE LIGA BEHOUDT EN VERSTEVIGT HAAR TWEE TIJDSCHRIFTEN.....	17
IV. DE LIGA BOUWT ASPECTEN AF DIE NIET LANGER IN DE BELEIDSOPTIES PASSEN....	18
V. DE LIGA STAAT OPEN VOOR SAMENWERKING MET ANDERE ORGANISATIES TER PROMOTIE VAN MENSENRECHTEN	19
VI. DE LIGA VERSTERKT DE ORGANISATIE EN BOUWT HAAR CAPACITEIT OP.....	19
1. DE LIGA IMPLEMENTEERT SYSTEMEN VAN KWALITEITSBEHEER EN –VERBETERING	19
2. DE LIGA INVESTEERT IN BIJKOMENDE EN NIEUWE INFRASTRUCTUUR	20
3. DE LIGA ZET EEN VRIJWILLIGERSWERKING OP.....	20
4. DE LIGA INVESTEERT IN BIJKOMEND PERSONEEL.....	21
VII. DE LIGA BOUWT HAAR LEDEN- EN FONDSENWERVING UIT.....	21

Inleiding

Het jaarplan 2005 werd geschreven door een team van nieuwe en enthousiaste beleidsmedewerkers. Ze hadden nog weinig ervaring met de werking van de Liga in de praktijk; het beleidsplan was hun enige leidraad. Het zal dan ook niet verbazen dat het plan ambitieus was.

Jammer genoeg verlieten de twee beleidsmedewerkers die begin 2005 waren aangenomen de Liga al snel. De organisatie van sollicitatierondes en de inspanningen van een nieuwe selectieprocedure vergden heel wat tijd. De procedure resulteerde in de aanstelling van een nieuwe voltijdse beleidsmedewerker op 17 oktober 2005 en een nieuwe halftijdse beleidsmedewerker op 5 december 2005. Met dit nieuwe beleidsteam hoopt de Liga de komende jaren het beleidswerk verder uit te diepen.

Om de kwaliteit van het beleidswerk te verbeteren, werden ook de contacten met academici en ervaringsdeskundigen bevestigd en versterkt. Naast het Netwerk Samenleving en Detentie werden een nieuwe werkgroep Privacy en een ad hoc-werkgroep Jeugdbescherming opgericht. De samenwerking binnen deze werkgroepen verloopt vlot en efficiënt.

De Liga heeft het overgrote deel van het jaarplan kunnen verwezenlijken. Er vonden iets minder activiteiten plaats dan gepland omwille van de beperkte personeelsbezetting, maar de activiteiten die doorgingen mogen een succes genoemd worden. Bovendien heeft de Liga ook in 2005 ingespeeld op de actualiteit en zijn aldus enkele bijkomende acties en activiteiten opgezet. Op tal van gelegenheden maakte de Liga zichzelf en haar standpunten kenbaar aan beleidsmakers en aan het brede publiek via media, activiteiten en evenementen. Met andere woorden, de Liga liet van zich horen!

Ook op het vlak van sensibilisering werden enkele successen geboekt. Door middel van een promotie-actie voor studenten verkregen we 39 nieuwe abonnees op de tijdschriften. Aan het onderhoud, de kwaliteit en de promotie van de website werd veel aandacht besteed, waardoor een opmerkelijke stijging van het aantal bezoekers plaatsvond. De Liga-activiteiten beperkten zich niet tot de traditionele lezingen en debatten. We lokten ook heel wat geïnteresseerden met de poëzie-avond 'Bevrijd de Stad!'.

Tot slot werd 2005 afgesloten met een heuglijke gebeurtenis: Heidi Panken, beleidsmedewerker bij de Liga, beviel van een prachtige dochter, Rosalie!

I. De Liga bouwt een degelijke beleidswerking uit en weegt op het beleid

1. De Liga bakent thema's en werkterreinen af...

De Liga werkt rond thema's binnen drie verticale pijlers:

- Strafbeleid en gevangeniswezen (1.1.)
- Spanningsveld tussen burgerrechten en ordehandhaving, terrorismebestrijding en veiligheid (1.2.)
- Bescherming van de persoonlijke levenssfeer (1.3.)

... en één horizontale pijler:

- Bestrijding van discriminatie (1.4.)

De Liga besliste om de horizontale pijler 'bestrijding van discriminatie' in 2005 ook als afzonderlijk werkingsthema op te nemen, en dit om verschillende redenen. Enerzijds was er de nasleep van het Vlaams Blok proces, waarbij informatieverstrekking over de betekenis en de gevolgen van de uitspraak belangrijk waren. Anderzijds achtte de Liga een versterkte aandacht voor dit thema noodzakelijk in het licht van de maatschappelijke evoluties van de voorbije jaren en de opmars van racisme en discriminatie.

Een bijzondere aandacht voor het thema discriminatie zal ook de komende jaren belangrijk blijven.

1.1. Strafbeleid en gevangeniswezen

Inhoud

Het gevangeniswezen blijft een van de kernthema's van de Liga. Algemene doelstelling hierbij is het vrijwaren van de rechten van gedetineerden en geïnterneerden, en schendingen van die rechten aan te klagen, te voorkomen en op te heffen. Met de totstandkoming van de Basiswet zijn de rechten van gedetineerden in theorie vastgelegd. In de praktijk zijn deze echter verre van gerealiseerd. De Liga volgde de evoluties en wetgevende initiatieven op het gebied van strafbeleid en gevangeniswezen en maakte haar standpunten hieromtrent bekend. Via Fatik en de andere informatiekanalen stimuleerde de Liga het maatschappelijk debat over het gevangeniswezen. Ook de klachtenbehandeling van gedetineerden bleef (tot op zekere hoogte) behouden, mede omwille van de belangrijke signaalfunctie.

Acties en activiteiten

Netwerk Samenleving & Detentie

Het Netwerk Samenleving & Detentie verenigt individuen die op diverse wijzen, professioneel of vrijwillig, met het thema 'detentie' te maken hebben. Het Netwerk ijvert voor een hervorming van het gevangeniswezen, een duidelijke regeling van de rechtspositie van de gedetineerde, een humanisering van de gevangenisstraf en een zinvolle invulling van de detentie gericht op reïntegratie en herstel.

De Liga verzorgde het secretariaat van het Netwerk Samenleving & Detentie. Dit omvat onder meer het bieden van logistieke en inhoudelijke ondersteuning, het organiseren van de vergaderingen, de verslaggeving ervan, enz.

In 2005 vonden twee Algemene Vergaderingen van het Netwerk Samenleving & Detentie plaats. Op deze vergaderingen werd voornamelijk informatie uitgewisseld over de stand van zaken betreffende de uitvoering van de Basiswet en de knelpunten hierbij. Het Netwerk heeft tevens de eerste stappen gezet in de aanpassing van haar visietekst. Waar het Netwerk vóór 2005 voornamelijk ijverde voor de

totstandkoming van een Basiswet gevangeniswezen, gaat de aandacht nu uit naar de omzetting ervan in de praktijk.

Tot slot werden voorbereidingen getroffen voor een Algemene Vergadering, die begin 2006 plaatsvindt, waarop de voorzitter van de Centrale Toezichtsraad als gastspreker wordt uitgenodigd.

Fatik, tijdschrift voor strafbeleid en gevangeniswezen

Fatik, tijdschrift voor strafbeleid en gevangeniswezen, is een kwalitatief hoogstaand en gerenommeerd vaktijdschrift. De Liga verzorgt het redactiesecretariaat van Fatik (zie hoofdstuk III, De Liga behoudt en versterkt haar twee tijdschriften, p. 17). Via dit tijdschrift wordt informatie, nieuws en duiding betreffende strafbeleid en gevangeniswezen verspreid naar een vrij divers lezerspubliek toe (mensen uit het werkveld, Liga-leden, (ex-)gedetineerden, studenten, journalisten, ...). In 2005 kwamen onder meer de volgende thema's aan bod: herstelconsulenten in de gevangenis, de Basiswet Gevangeniswezen, druggebruik in de Belgische gevangenis, voorlopige invrijheidstelling, Guantánamo, enz.

Helaas moest de Fatik-redactie in 2005 afscheid nemen van haar twee hoofdredactrices, Greet Smaers en Kristel Beyens. Gedurende vele jaren leidden zij met veel enthousiasme en grote expertise de redactie. Zij hebben evenwel met een gerust hart de fakkel overgedragen aan de nieuwe garde. Tom Daems, assistent aan het Instituut voor Strafrecht aan de KULeuven, werd aangesteld als nieuwe hoofdredacteur. Eind 2005 werden eveneens een aantal nieuwe mensen uit het werkveld aangesproken om toe te treden tot de redactie. Hierdoor hoopt de Fatik-redactie korter op de bal te spelen en werkelijk in te pikken op de concrete pijnpunten binnen de gevangeniswanden.

Internering

De Liga bracht de problematiek van de internering in de aandacht via de elektronische nieuwsbrief en via Fatik. Naar aanleiding van de Internationale Mensenrechtendag (10 december) werd een gezamenlijke vrije tribune (namens de Liga voor Mensenrechten en Amnesty International Vlaanderen) over internering gepubliceerd in De Standaard.

De Liga ondernam ook concrete acties om de situatie van geïnterneerden te verbeteren. Tijdens de cipierstaking in Antwerpen (oktober 2005) werden een aantal fundamentele rechten van geïnterneerden afgedwongen via een kortgeding tegen de Belgische staat.

Om de nieuwe beleidsmedewerkers meer vertrouwd te maken met het thema en om contacten te leggen, namen verschillende medewerkers deel aan het colloquium « Bescherming van de Maatschappij » dat eind november werd georganiseerd door de « Groupe de travail défense sociale ». Het Netwerk Internering was het afgelopen jaar weinig actief. De leden van het Netwerk werden aangeschreven met de vraag hun engagement en/of interesse in het Netwerk Internering te bevestigen. Hierop ontvingen we weinig reacties. Het Netwerk blijkt iets te groot en log om werkelijk regelmatig samen te komen en acties te ondernemen. De Liga onderhoudt wel goede contacten met de leden. Deze blijven immers zeer nuttig als bron van informatie en expertise.

Comité ter Preventie van Foltering van de Raad van Europa (CPT)

In 2005 bracht het Comité ter Preventie van Foltering van de Raad van Europa (CPT) een bezoek aan België. De Liga werd aangeschreven om informatie, bedenkingen en aandachtspunten over te maken aan het CPT. De Liga heeft een dossier overgemaakt, waarbij de focus lag op de thema's gevangeniswezen en internering. Bij het opstellen van dit dossier werd overleg gepleegd met onze franstalige zusterorganisatie, opdat onze dossiers elkaar zouden aanvullen in plaats van te overlappen. Samen met enkele andere (mensenrechten)organisaties werd de Liga ontvangen door het CPT aan de vooravond van hun bezoek. De leden van het CPT waren erg geïnteresseerd in onze bedenkingen en maakten de nodige tijd vrij om met ons van gedachten te wisselen.

De uiteindelijke impact van deze actie zal pas gemeten kunnen worden wanneer het rapport van het CPT publiek wordt gemaakt.

Klachtenbehandeling van gedetineerden

De Liga bepaalde in haar beleidsplan 2005 – 2009 dat het eerstelijnswerk wordt afgebouwd. De middelen en mankracht zijn immers niet voorhanden om op een degelijke en systematische manier hulp- en dienstverlening aan te bieden. Communicatie van en met gedetineerden blijft echter relevant voor de werking van de Liga op dit domein. De klachten en bekommernissen van gedetineerden hebben immers een belangrijke signaalfunctie voor mogelijke knelpunten binnen de gevangenismuren. De klachten van gedetineerden werden systematisch geïnventariseerd en verwerkt. Alle brieven van gedetineerden werden beantwoord. In de meeste gevallen beperkte dit antwoord zich tot het verstrekken van informatie en/of advies of tot doorverwijzing naar andere instanties. In een aantal gevallen bemiddelde de Liga tussen de gedetineerde en de bevoegde instanties.

Jeugdrecht

Gezien dit thema de voorbije jaren weinig aan bod kwam, lag de nadruk vooral op dossieropbouw en het opvolgen van wettelijke initiatieven. In de loop van 2005 werd een lijvig dossier over de hervorming van de wet op de jeugdbescherming opgebouwd. Er werden contacten gelegd met verschillende experts (prof. Jenneke Christiaens en enkele wetenschappelijke medewerkers van VUB en ULB). In een 'ad hoc werkgroep jeugdrecht' werd n.a.v. het wetsontwerp Onkelinx een standpunt voorbereid en werden afspraken gemaakt over mogelijke beïnvloeding van het wetsontwerp en het informeren van de publieke opinie. Enkele afspraken met parlementsleden volgden en er werden twee opiniestukken gepubliceerd. In 2005 werd het wetsontwerp in De Kamer goedgekeurd en doorgezonden naar de Senaat. Een eindevaluatie van deze actie volgt op het moment dat het ontwerp definitief is goedgekeurd.

De Liga is zeer tevreden over de gelegde contacten met academici. Deze zullen in de toekomst mogelijk leiden tot het oprichten van een permanente 'werkgroep jeugdrecht'.

Voorlopige hechtenis

Naar aanleiding van een wetsontwerp tot hervorming van de voorlopige hechtenis heeft de Liga haar kritiek en bedenkingen overgemaakt aan de federale parlementsleden. Voornaamste kritiek van de Liga was dat het wetsontwerp slechts enkele punctuele wijzigingen wilde aanbrengen in de bestaande wet. Volgens de Liga was dit een gemiste kans om tot een fundamentele hervorming te komen. Helaas was de weerklank in het parlementaire debat minimaal.

De Liga heeft eveneens haar standpunt omtrent de voorlopige hechtenis via een persbericht bekend gemaakt.

Stakingen

Ook in 2005 hield de onrust in de gevangenissen aan. Op verschillende momenten vonden personeelsstakingen plaats in een of meerdere Belgische gevangenissen, soms naar aanleiding van concrete incidenten, soms naar aanleiding van de aanslepende overbevolking.

De Liga wees op het belang van het vrijwaren van de rechten van gedetineerden tijdens personeelsstakingen. Dit gebeurde via persberichten en via een kortgeding dat werd aangespannen door Jos Vander Velpen, naar aanleiding van de personeelsstaking in Antwerpen in oktober 2005 (Zie ook 'Internering').

Evaluatie

Er werd, zoals gepland, veel aandacht besteed aan de inhoudelijke verdieping in verschillende dossiers. Het plannen van een studiedag bleek, omwille van het beperkte personeelsbestand en de personeelsswissel, niet haalbaar. Aanvankelijk voorzag de Liga in 2005 een publicatie omtrent gevangeniswezen. Het idee om een publicatie uit te brengen over de rechten van gedetineerden (zoals omschreven in de Basiswet Gevangeniswezen) blijft behouden. Maar gezien de Basiswet nog niet in

werking is, zou deze publicatie veel te snel achterhaald zijn. Een publicatie omtrent de ‘rechten van gedetineerden’ wordt dus gepland wanneer de Basiswet in werking treedt.

De standpunten van de Liga vonden een neerslag in vier persberichten, drie opiniestukken en in artikels op de Liga-website en in de elektronische nieuwsbrief.

1.2. Ordehandhaving

Inhoud

Het ‘veiligheidsdenken’ komt steeds uitdrukkelijker op de voorgrond te staan. De internationale strijd tegen terrorisme draagt in belangrijke mate hiertoe bij. Ook stelt de Liga een toenemende tendens vast naar een meer repressief optreden. De Liga poogt zowel de publieke opinie als de beleidsmakers te wijzen op het delicate spanningsveld tussen mensenrechten en bepaalde regelgeving als gevolg van het veiligheidsdenken.

Acties en activiteiten

a) Overlast

Het bestrijden en criminaliseren van een aantal maatschappelijke fenomenen heeft een weerslag op verschillende groepen binnen de maatschappij. De Wet tot invoering van gemeentelijke sancties van 13 mei 1999 voorziet voor de gemeentelijke overheid de mogelijkheid tot “het nemen van [...] maatregelen [...] voor het tegengaan van overlast”. Wat precies moet worden verstaan onder ‘overlast’ is echter weinig duidelijk. Bestrijding van een zo vaag geformuleerd probleem doet heel wat vragen rijzen. De vrees voor willekeur is reëel.

De Liga heeft de interne expertise rond het thema ‘overlast’ in 2005 sterk uitgediept. Dit gebeurde door middel van een grondige studie van de wet- en regelgeving, literatuuronderzoek, het bijwonen van een aantal studie(namiddagen), enz..

Er is zeer veel aandacht gegaan naar het opbouwen van degelijke dossiers betreffende het onderwerp overlast en haar subthema’s. In deze dossiers werd niet alleen literatuur over overlast verzameld, maar ook documenten uit de praktijk, zoals nieuwe politiereglementen en veiligheidsplannen. Over overlast in het algemeen is een persbericht verstuurd op 28 september 2005.

Gemeentelijke Administratieve Sancties (G.A.S.)

De Nieuwe Gemeentewet werd in 1999 gewijzigd zodat nu de mogelijkheid bestaat dat gemeentelijke overheden zelf aan overlastbestrijding gaan doen.

De Liga heeft alle Vlaamse gemeentes aangeschreven. Zij maakte in dit schrijven haar argumenten betreffende de G.A.S. bekend en vroeg de gemeenten om hun nieuw politiereglement toe te sturen. De respons op deze actie was zeer groot en we zijn erin geslaagd een groot aantal nieuwe politiereglementen te inventariseren. Op deze manier hebben we kunnen onderzoeken welke zaken onder overlast worden verstaan en welke handelingen door de gemeentes strafbaar gesteld worden. Naar aanleiding van de invoering van de G.A.S. werd tevens een persbericht verstuurd (31 maart 2005).

Stadsplan Veilig

De ultieme extrapolatie van het veiligheidsdiscours hebben we kunnen terugvinden in het Antwerpse Stadsplan Veilig. Het veiligheidsplan werd met luide trom aan het publiek bekend gemaakt.

De Liga heeft het Stadsplan Veilig grondig bestudeerd en heeft haar bedenkingen in een persbericht naar buiten gebracht (14 april 2005). Daarnaast zijn er ook contacten geweest met de bestuursdirecteur

Formatted

Formatted

van de directie Integrale Veiligheid van de stad Antwerpen. Ook is overleg gepleegd met enkele lokale organisaties.

X-stra !-project

Formatted

Het X-stra !-project kadert in het Stadsplan Veilig van de stad Antwerpen en heeft al voor veel opschudding gezorgd. De kern van dit plan bestaat uit een systematische controle van de woonpanden in bepaalde 'hotspot buurten'. De bewoners zouden allerlei persoonlijke informatie moeten overmaken aan een 'interventieteam'. Het betreft onder meer hun inkomen, de samenstelling van het gezin, hun taalvaardigheid en de staat van de woning. Het interventieteam zou aanvankelijk bestaan uit een ambtenaar van de directie Integrale Veiligheid, het OCMW, de Dienst Vreemdelingenzaken en de politie.

Ook betreffende het X-stra !-project heeft de Liga overleg gepleegd met een aantal Antwerpse organisaties en werden onze bedenkingen kenbaar gemaakt via de pers, alsook rechtstreeks aan het Antwerpse stadsbestuur.

De Liga achtte dit plan niet in overeenstemming met het recht op privacy en diende dan ook een klacht in bij de privacycommissie. Het advies van de privacycommissie was vernietigend voor het plan. De deur-aan-deurcontroles werden dan ook omgevormd tot een actie met een veel minder ingrijpend karakter.

Straatverbod

Formatted

In Antwerpen is de verregaande bevoegdheid van de burgemeester om een straatverbod op te leggen, ingevoerd. Hij kan personen die 'de openbare orde verstoren of openbare overlast berokkenen' tot één week de toegang verbieden tot één of enkele straten of openbare gebouwen. Dit past in de ruime bevoegdheid van de burgemeester om de openbare orde in zijn of haar gemeente te handhaven of te herstellen.

De Liga heeft verschillende pogingen ondernomen om het inschrijven van een straatverbod in het politiereglement tegen te houden, wat uiteindelijk leidde tot enkele wijzigingen in het aanvankelijk geplande artikel (zo werden enkele rechtswaarborgen voorzien). Toch meende de Liga dat het uiteindelijk goedgekeurde straatverbod nog steeds een te ingrijpende maatregel was. Daarom diende de Liga een vernietigingsberoep van het straatverbod in bij de Raad van State. Het blijft afwachten hoe de Raad van State zal oordelen.

b) Terrorismebestrijding

De Liga volgde systematisch de ontwikkelingen inzake terrorismebestrijding op Belgisch niveau. Bedreigingen en schendingen van mensenrechten als gevolg van dergelijke veiligheidsmaatregelen werden aan de kaak gesteld. Standpunten en bekommernissen van de Liga werden geuit via persberichten, artikels in de elektronische nieuwsbrief en op de website.

Op 13 juli 2005 werd het verzoekschrift van de Liga tot vernietiging van de antiterrorismewet verworpen. De Liga heeft hieromtrent een persbericht verstuurd.

Op woensdag 30 november organiseerde de Liga aan de Universiteit Gent een debat over 'terrorismebestrijding vs. mensenrechten'. Sprekers waren Paul Bekaert (Advocaten voor de wereld), Gert Vermeulen (Universiteit Gent – vakgroep Strafrecht & Criminologie), Jos Vander Velpen (Liga voor Mensenrechten), Brice De Ruyver (veiligheidsadviseur premier Verhofstadt) en Glenn Audenaert (gerechtelijke directeur van de federale politie). Het debat werd gemodereerd door Stefan Sottiaux (Universiteit Antwerpen). De Liga stelt vast dat vele antiterrorismemaatregelen tot stand komen zonder een degelijk maatschappelijk en parlementair debat. Met de organisatie van dit debat wilde de Liga de maatschappelijke discussie aanwakkeren. De opkomst was zeer goed.

BOM-wet

Op 21 december 2004 vernietigde het Arbitragehof, op verzoek van de Liga voor Mensenrechten, de Ligue des Droits de l'Homme en het Syndicat des Avocats pour la Démocratie, een aantal artikelen van de BOM-wet. De wetgever kreeg van het Arbitragehof tot 31 december 2005 de tijd om een

reparatiewet te maken. De Liga en de Ligue hebben enkele malen geïnformeerd naar een stand van zaken bij de Minister van Justitie. Pas eind oktober 2005 werd een nieuw wetsontwerp ingediend in de Kamer. De Liga heeft gevraagd om gehoord te worden door de Kamercommissie Justitie. Daarop werd een hoorzitting georganiseerd, waarop Lode Van Outrive namens de Liga het woord nam. Op 27 december '05 werd de nieuwe BOM-wet afgekondigd. Het parlementair debat bleef tot het minimum beperkt en volgens de Liga komen het recht op privacy en het recht op een eerlijk proces nog steeds in het gedrang.

c) Depenalisering van softdrugs

Het thema 'depenalisering van softdrugs' was voorzien in het jaarplan 2005. Omwille van de tijd en energie die in de nieuwe personeelwissel kroop, moesten enkele ingeperkt worden. Er werd gekozen om dit thema grotendeels te laten vallen, omdat het niet tot de werkelijke kernthema's van de Liga behoort.

De Liga heeft de ontwikkelingen op dit terrein wel passief gevolgd en ondersteunde ook de activiteiten die onze franstalige zusterorganisatie hieromtrent heeft ondernomen. Zo werd onder meer een gezamenlijke brief gericht aan minister Demotte.

Evaluatie

De Liga heeft haar werking rond het thema 'overlast' sterkt uitgediept en heeft zeker bijgedragen tot het maatschappelijk debat. Bovendien werden enkele onaanvaardbare maatregelen afgezwakt, mede onder impuls van de Liga.

Op het vlak van terrorismebestrijding is het niet evident om invloed uit te oefenen. Toch heeft de Liga in belangrijke mate bijgedragen tot een maatschappelijk debat over de bijzondere opsporingsmethoden: zowel in de media als in het parlement was er aandacht voor de fundamentele rechten en vrijheden, zoals het recht op privacy en het recht op een eerlijk proces. Helaas verwierp het Arbitragehof evenwel het vernietigingsberoep dat de Liga had ingediend tegen de antiterrorismewet. Het grootste deel van het antiterrorismebeleid wordt op Europees niveau bepaald. Het Europese niveau werd door de Liga te veel verwaarloosd. In de toekomst zal het noodzakelijk zijn om hier meer aandacht aan te besteden.

1.3. Privacy

Inhoud

Wat de werking rond het thema "privacy" betreft, werd vooropgesteld te focussen op 'Privacy en nieuwe technologieën'. Het snel toenemend gebruik van (vaak illegale) camera's en de parlementaire werkzaamheden zorgden ervoor dat de aandacht vooral uitging naar het thema camerabewaking. Verder werd aandacht besteed aan de bedreigingen van de privacy die de BOM-wet met zich meebrengt (zie onderdeel terrorismebestrijding) en aan de ontwerprichtlijn 'inzake bewaring van gegevens die zijn verwerkt in verband met het aanbieden van openbare elektronische-communicatiediensten en tot wijziging van Richtlijn 2002/58/EG'.

Acties en activiteiten

Uitbouw van kennis en expertise

In de loop van 2005 werd een lijvig dossier opgebouwd rond het thema privacy, en camerabewaking in het bijzonder. Er werd advies ingewonnen bij prof. Paul De Hert. Op basis van de ingewonnen informatie werd een uitgebreid standpunt van de Liga opgesteld.

Beleidsbeïnvloeding

In juni reageerde de Liga op het plaatsen van bewakingscamera's rond de Leuvense grote markt. De Liga pleitte voor een wettelijk kader.

In de maand november werd de Liga uitgenodigd om haar standpunt over camerabewaking uiteen te zetten in de commissie Binnenlandse Zaken van de Senaat. Ook op de informatievergadering voor parlementsleden werd aandacht besteed aan dit thema.

Sensibilisering

Het standpunt over camerabewaking werd verspreid via een persbericht, via de website en de elektronische nieuwsbrief van de Liga. Verder werd de voorbereiding van een campagne rond camerabewaking gestart.

Werkgroep privacy

Tot slot werden contacten gelegd met enkele experts voor het opstarten van de werkgroep privacy. Een eerste vergadering zal in 2006 plaatsvinden. Op de agenda staan voorlopig de werking van de Liga rond camerabewaking en de ontwerprichtlijn 'inzake bewaring van gegevens die zijn verwerkt in verband met het aanbieden van openbare elektronische-communicatiediensten en tot wijziging van Richtlijn 2002/58/EG'.

Actualiteit

De Liga heeft ook verschillende kansen benut om in te spelen op de actualiteit.

Zo werd gereageerd op de voorstellen om zwarte lijsten in te voeren.

Betreffende het X-stra!-project werden ernstige bedenkingen geuit over de mogelijke inbreuk op de privacy. Ook werd een klacht neergelegd bij de Privacycommissie.

Samen met Vluchtelingenwerk Vlaanderen reageerde de Liga op de plannen van het Antwerpse OCMW om een 'meldpunt verdachte asielzoekers' op te zetten. In een persbericht en in een brief aan het OCMW werd erop aangedrongen dat men advies zou vragen aan de privacycommissie, alvorens zo'n meldpunt te installeren. Naar verluid heeft het OCMW inmiddels de privacycommissie aangeschreven om haar advies te vragen.

Evaluatie

De Liga heeft in de loop van 2005 heel wat informatie rond camerabewaking (en privacy in het algemeen) verzameld en nuttige contacten gelegd. De start van de werkgroep Privacy heeft enige vertraging opgelopen, vooral om praktische redenen. Paul De Hert, dé autoriteit op het gebied van privacy, woonde in Nederland en had daar een bijzonder druk agenda. Er werd een eerste vergadering van de werkgroep gepland voor begin 2006, en we kunnen rekenen op een vlotte start.

1.4. Discriminatie

Inhoud

De Liga heeft enkele acties en activiteiten opgezet binnen de pijler 'bestrijding van discriminatie'. De antidiscriminatiewetgeving is een belangrijk aandachtspunt voor de Liga. Een geplande studiedag over de antidiscriminatiewet kon helaas niet doorgaan. Wel werden heel wat andere specifieke acties opgezet en/of voorbereid.

Acties en activiteiten

Studiedag afgelast

De Liga plande, in samenwerking met haar franstalige zusterorganisatie Ligue des droits de l'Homme, een studiedag over de antidiscriminatiewetgeving en de toepassing ervan in België. De juridisch medewerker van de Franstalige Liga, die het initiatief tot deze studiedag had genomen, heeft in 2005 de Ligue verlaten. De voorbereidingen voor de studiedag zijn daardoor stilgevallen.

Praktijktesten

De Liga en de Ligue hebben samen een persbericht verspreid, waarin gepleit werd om werk te maken van de praktijktesten. De bewijslast is immers zeer moeilijk voor slachtoffers van discriminatie. Indien men op basis van een praktijktest een vermoeden van discriminatie kan aantonen, kan de bewijslast omgekeerd worden. Het gebruik van praktijktests staat ingeschreven in de antidiscriminatiewet. De nadere regels voor de uitvoering ervan dienen echter via een Koninklijk Besluit bepaald te worden. Twee jaar na de inwerkingtreding van de antidiscriminatiewet is er nog steeds geen K.B. De Liga, de Ligue en de MRAX zijn ontvangen door minister Dupont om hierover van gedachten te wisselen. Toch is er nog steeds geen K.B., voornamelijk omwille van de weerstand van de VLD.

Vlaamse wooncode

Begin 2005 raakten de plannen van Vlaams minister Marino Keulen bekend om enkele aanpassingen door te voeren in de Vlaamse wooncode, waardoor de kennis van het Nederlands voortaan een voorwaarde zou worden om een sociale woning te krijgen. De Liga stelde zich ernstige vragen bij dit voorstel. Om ons te verdiepen in de thematiek, werd Geert Inslegers van het Vlaams Overleg Bewonersbelangen (VOB) uitgenodigd op een vergadering van de Raad van Bestuur om toelichting te geven bij het huidige sociale huisvestingsbeleid en de plannen van de minister. De Liga besliste om deze zaak van nabij te volgen en indien nodig verdere stappen te ondernemen. De beleidsmedewerkers hebben hieromtrent een dossier opgebouwd. In 2006 wordt de zaak verder opgevolgd.

Brochure

De beleidsmedewerkers hebben in 2005 een brochure geschreven over antidiscriminatiewetgeving. In de brochure komen de antiracismewet, de antidiscriminatiewet, de cultuurpactwet en de wet op de partijfinanciering aan bod. Deze brochure dient als praktische handleiding voor wie meer wil weten over de juridische instrumenten ter bestrijding van racisme en discriminatie. De brochure wordt begin 2006 gedrukt en verspreid.

Debat over persvrijheid

Op 14 december werkte de Liga mee aan de organisatie van een debat over 'Persvrijheid en vrijheid van meningsuiting in een democratische rechtstaat' in het Kunstencentrum Vooruit. Aanleiding van dit debat was het arrest van het Hof van Beroep in de zaak "Demol-De Man" versus "Goeman-Hermans". Sprekers waren Dirk Voorhoof, Pol Deltour, Jos Vandervelpen, Eric Corijn en Mark Saey. De gespreksleider was Jos Geysels.

Reactie op lezing Jean-Marie Le Pen

Jos Vander Velpen richtte een open brief aan alle leden van de Raad van Bestuur van de Universiteit Gent omtrent een lezing van Jean-Marie Le Pen, die zou plaatsvinden in de Aula van de universiteit. Hierin werd gevraagd om de universiteitslokalen niet ter beschikking te stellen van Le Pen. De activiteit werd uiteindelijk verplaatst naar een andere locatie. Het universiteitsbestuur liet ons weten een Comité van wijzen op te richten om aanbevelingen te formuleren, die dit soort situaties in de toekomst moeten vermijden. De argumenten van de Liga zouden hierbij zeker in rekening worden genomen.

Artikels, lezingen en debatten

In de elektronische nieuwsbrief van de Liga en op de website worden regelmatig artikels gepubliceerd over het thema discriminatie.

Ook komt de Liga, voornamelijk in de persoon van de voorzitter Jos Vander Velpen, veelvuldig aan bod in lezingen en debatten over racisme, discriminatie en extreem-rechts.

Evaluatie

De Liga heeft in 2005 diverse initiatieven genomen op het vlak van discriminatie. Er zijn echter ook heel wat andere organisaties actief op dit terrein. Naar de toekomst toe lijkt het aangewezen om meer overleg te plegen met andere organisaties, opdat er aanvullend gewerkt kan worden.

1.5. Genocidewet

Inhoud

In februari 2004 hadden de Liga voor Mensenrechten en de Ligue des droits de l'homme een verzoek tot vernietiging ingediend van twee bepalingen uit de wet van 5 augustus betreffende ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht. Deze wet had de genocidewet grondig gewijzigd door een filtersysteem in te voeren voor klachten die slachtoffers van internationale misdaden nij het Belgische gerecht indienen, wanneer de vermoedelijke dader geen band heeft met België. Op 23 maart 2005 is het Arbitragehof overgegaan tot de gedeeltelijke vernietiging van de procedure tot vervolging van in het buitenland gepleegde internationale misdaden.

Acties en activiteiten

De Liga en de Ligue hebben een persbericht verspreid waarin de gevolgen van het arrest van het Arbitragehof worden uiteengezet. De Liga heeft eveneens een uitgebreider artikel hierover gepubliceerd in haar elektronische nieuwsbrief.

In juli heeft de Liga zich aangesloten bij het 'Samenwerkingsverband voor rechtvaardigheid in het TOTAL-dossier in Birma'. Op 29 juni verklaarde het Hof van Cassatie de klacht van Birmaanse vluchtelingen, waarvan één door België erkend is, tegen de Belgische zetel van TOTAL onontvankelijk verklaard. Hiermee ontnemt de rechtbank vluchtelingen de toegang tot het Belgische recht, terwijl zowel de Conventie van Genève (principe van gelijke toegang tot de rechtbanken) als onze eigen grondwet (principe van non-discriminatie) dit recht voorziet. Het samenwerkingsverband organiseerde een persconferentie, schreef de Belgische parlementsleden aan om haar standpunt inzake de inhoud en de goedkeuring van een interpretatiewet kenbaar te maken en publiceerde een opiniestuk in de krant.

2. De werking van de Liga vindt weerklank in media en politiek debat

Media

De Liga tracht haar standpunten zo veel mogelijk bekend te maken bij de publieke opinie. Een van de manieren om een breed publiek te bereiken is via de media. Daarom wordt er bijzonder veel aandacht besteed aan de perswerking. De registratie van het aantal vermeldingen in de pers, verliep in 2005 systematisch voor wat betreft de krantenartikels. Voor vermeldingen op radio en televisie zal de Liga het komende jaar moeten zoeken naar een systeem om ook deze volledig te kunnen inventariseren. In 2005 werden Liga-medewerkers en –bestuurders over verschillende thema's geïnterviewd voor radio- en televisienieuws en voor duidingsprogramma's.

De Liga voor Mensenrechten werd in 2005 vermeld in 72 krantenartikels. Sommige artikels waren volledig gebaseerd op een persbericht van de Liga of een interview met iemand van de Liga; in andere artikels werd de Liga slechts kort vermeld. Daarnaast werden er natuurlijk ook artikels gepubliceerd waarvoor journalisten informatie hebben opgevraagd of inspiratie hebben opgedaan bij de Liga, zonder een expliciete vermelding van de organisatie in het uiteindelijke artikel. Deze laatste werden niet geregistreerd.

Politieke debat

Aangezien de Liga beleidsbeïnvloedend poogt te werken, is het de bedoeling dat de standpunten en kritieken van de Liga ook een weerklank vinden in het politieke debat. Dit is echter niet altijd even duidelijk meetbaar. Indien bepaalde politieke partijen, individuele volksvertegenwoordigers of beleidsmakers (gedeeltelijk) standpunten of kritieken van de Liga delen of overnemen, is het moeilijk te bepalen of dit deels of volledig het gevolg is van de werking van de Liga of eerder van andere factoren afhangt. In 2005 werden heel wat parlementaire vragen gesteld over Liga-thema's. Tot nu werd geen systeem gevonden om deze te registreren en in te schatten in hoeverre de Liga-werking hiertoe bijdroeg. Wel werden de contacten met volksvertegenwoordigers en/of beleidsmakers bijgehouden, alsook concrete gelegenheden waarop de Liga in het parlement werd gehoord. We beperken ons dus tot die gelegenheden waarbij de Liga contact had met politici of rechtstreeks invloed uitoefende in het politieke debat.

Informatie-activiteit voor parlementsleden

Aan het begin van het parlementaire jaar (10 november '05) organiseerde de Liga, samen met haar Franstalige zusterorganisatie, een informatievergadering voor federale parlementsleden. De thema's werden verdeeld tussen de twee organisaties, naargelang hun expertise. De voornaamste thema's waren: het penitentiair beleid, veiligheid en vrijheid, het immigratie- en asielbeleid, jeugdbescherming, privacy en camerabewaking. De Liga voorzag ook een documentatiebundel voor alle aanwezigen met haar standpunten over deze thema's. De opkomst op deze activiteit was goed. Alle democratische partijen waren vertegenwoordigd door parlementsleden en/of parlementaire medewerkers. Bovendien merkten we dat de Liga in de weken en maanden na deze vergadering meer dan anders gecontacteerd

werd door parlementsleden. Het is en blijft dus zeker interessant om met de regelmaat van de klok onze volksvertegenwoordigers te herinneren aan de Liga-standpunten.

2.1. Strafbeleid en gevangeniswezen

Er werden 4 persberichten verspreid omtrent gevangeniswezen.

De Liga voor Mensenrechten werd vermeld in 14 krantenartikels over gevangeniswezen.

De meeste van deze artikels hadden betrekking op personeelsstakingen in het gevangeniswezen, waarbij de Liga de nadruk legde op de rechten van de gedetineerden die tijdens stakingen in het gedrang komen. Ook het kortgeding dat door de voorzitter werd aangespannen om de rechten van enkele geïnterneerden af te dwingen tijdens een staking in de Antwerpse gevangenis, kon op heel wat media-aandacht rekenen (ook op radio en televisie).

Verder werden twee opiniestukken gepubliceerd over de hervorming van de wet op de jeugdbescherming (De Standaard 2/06/05 en De Tijd 15/06/05).

Tot slot was er ook (voornamelijk in de regionale pers) aandacht voor de mogelijke plannen tot het oprichten van een publiek-private gevangenis in Gent en de Liga-kritiek hierop. Deze plannen zijn uiteindelijk een stille dood gestorven.

De Liga heeft alle leden van de Kamercommissie Justitie aangeschreven omtrent twee wetsontwerpen die in bespreking waren, namelijk de hervorming van de wet op de voorlopige hechtenis en de hervorming van de wet op de jeugdbescherming. Omtrent de voorlopige hechtenis bleef dit schrijven zonder resultaat. Voor wat betreft de hervorming van de jeugdbescherming vonden wel enkele contacten plaats.

Op de informatievergadering voor parlementsleden kwam het thema gevangeniswezen, en meer specifiek de situatie van geïnterneerden, ruim aan bod. Verschillende parlementsleden toonden zich bereid om de schrijnende situatie van geïnterneerden ter harte te nemen.

2.2. Ordehandhaving

Er werden 10 persberichten verspreid over thema's binnen het domein 'ordehandhaving'.

De Liga voor Mensenrechten werd vermeld in 31 krantenartikels over ordehandhaving.

De standpunten van de Liga omtrent de maatregelen ter bestrijding van overlast (gemeentelijke administratieve sancties, straatverbod, X-stra!-project) kwamen ruim aan bod in de media.

Voor wat betreft de standpunten van de Liga omtrent terrorismebestrijding ging er voornamelijk veel aandacht naar de hervorming van de BOM-wet (zowel in de krant, als op het radio- en televisienieuws en in duidingsprogramma's).

Voor wat betreft het thema overlast, heeft de Liga enkele acties naar beleidsmakers toe ondernomen. Alle gemeentebesturen werden aangeschreven omtrent de invoering van de gemeentelijke administratieve sancties (G.A.S.) en met de vraag om hun nieuwe politiereglementen over te maken. Daarop heeft de Liga heel wat nieuwe politiereglementen ontvangen, alsook reacties van burgemeesters die zich konden vinden in de kritieken van de Liga en deze zouden meenemen in de bespreking van nieuwe politiereglementen.

Naar aanleiding van het X-stra!-project werden alle Antwerpse schepenen en gemeenteraadsleden aangeschreven. De reacties waren minimaal. De indruk heerste dat er zeer weinig ruimte is/was om invloed uit te oefenen op het Antwerpse veiligheidsbeleid.

De Liga heeft de Kamercommissie Justitie gevraagd om gehoord te worden betreffende de nieuwe wet op de bijzondere opsporingsmethoden. De commissie heeft een hoorzitting georganiseerd op 23

november, waar Lode Van Outrive namens de Liga het woord heeft gevoerd. Ook in de verdere parlementaire bespreking werd regelmatig verwezen naar het Liga-standpunt terzake.

2.3. Privacy

De Liga heeft één persbericht verzonden omtrent camerabewaking en één gezamenlijk persbericht met Vluchtelingenwerk Vlaanderen betreffende een 'meldpunt voor verdachte asielzoekers' dat het Antwerpse OCMW wilde oprichten.

Deze persberichten gaven aanleiding tot 8 krantenartikels.

Daarnaast heeft Jos Vander Velpen, op het VRT-radionieuws, gereageerd op de plannen van de Orde van Geneesheren om zwarte lijsten van lastige patiënten in te voeren.

In juni '05 reageerde de Liga via de media op de meer en meer oprukkende bewakingscamera's. De Liga pleitte voor een wetgevend kader. Op 8 november begon de Senaat met het organiseren van een aantal hoorzittingen omtrent camerabewaking, om tot wetgevende initiatieven te kunnen komen. De Liga werd op 22 november uitgenodigd op een hoorzitting in de Senaatscommissie Binnenlandse Zaken. Paul Pataer en Astrid Thienpont hebben daar het Liga-standpunt uiteengezet. Enkele wetsvoorstellen omtrent camerabewaking werden reeds ingediend. Vele van de Liga-bedenkingen zijn hierin terug te vinden. In 2006 zal de senaatscommissie verder werk maken van een wetsvoorstel.

2.4. Discriminatie

Er werd een opiniestuk gepubliceerd in *Gazet van Antwerpen* (7/02/05) door Jos Vander Velpen, als reactie op een eerder verschenen opiniestuk van Matthias Storme.

Daarnaast werd op enkele gelegenheden de reactie van de Liga gevraagd (bv. omtrent uitspraken van het Vlaams Belang).

2.5. Varia

De persaandacht voor de Liga beperkte zich niet tot de 4 pijlers. Als reactie op de actualiteit verzond de Liga een persbericht over de wet op het bronnengeheim en een gezamenlijk persbericht met Vluchtelingenwerk Vlaanderen over de Nigeriaanse verstekelingen in Kallo, die beide in de kranten werden opgepikt. Ook de poëzie-avond die de Liga organiseerde gaf aanleiding tot een krantenartikel (*GvA*, 10/05/05).

Tot slot werd de Liga spontaan vermeld in enkele artikels bv. op basis van oudere Liga-standpunten.

3. Werkgroepen

3.1. Strafbeleid en gevangeniswezen

Netwerk Samenleving & Detentie

Het Netwerk Samenleving & Detentie verenigt individuen die op diverse wijzen, professioneel of vrijwillig, met het thema 'detentie' te maken hebben.

De Liga verzorgde het secretariaat van het Netwerk Samenleving & Detentie. Dit omvat onder meer het bieden van logistieke en inhoudelijke ondersteuning, het organiseren van de vergaderingen, de verslaggeving ervan, enz.

In 2005 vonden twee Algemene Vergaderingen van het Netwerk Samenleving & Detentie plaats. Op deze vergaderingen werd voornamelijk informatie uitgewisseld over de stand van zaken betreffende de uitvoering van de Basiswet en de knelpunten hierbij. Het Netwerk heeft tevens de eerste stappen gezet in de aanpassing van haar visietekst. Waar het Netwerk vóór 2005 voornamelijk ijverde voor de totstandkoming van een Basiswet gevangeniswezen, gaat de aandacht nu uit naar de omzetting ervan in de praktijk.

Tot slot werden voorbereidingen getroffen voor een Algemene Vergadering, die begin 2006 plaatsvindt, waarop de voorzitter van de Centrale Toezichtsraad als gastspreker wordt uitgenodigd.

Netwerk Internering

Het Netwerk Internering was het afgelopen jaar weinig actief. De leden van het Netwerk werden aangeschreven met de vraag hun engagement en/of interesse in het Netwerk Internering te bevestigen. Hierop ontvingen we weinig reacties. Het Netwerk blijkt iets te groot en log om werkelijk regelmatig samen te komen en acties te ondernemen. De Liga onderhoudt wel goede contacten met de leden. Deze blijven immers zeer nuttig als bron van informatie en expertise.

Ad hoc werkgroep jeugdrecht

Er werden contacten gelegd met verschillende experts (prof. Jenneke Christiaens en enkele wetenschappelijke medewerkers van VUB en ULB). Een 'ad hoc werkgroep jeugdrecht' werd samengesteld om n.a.v. het wetsontwerp Onkelinx een standpunt voor te bereiden en afspraken te maken over mogelijke beïnvloeding van het wetsontwerp en het informeren van de publieke opinie. Enkele leden van de ad hoc werkgroep toonden interesse om deel uit te maken van een permanente Liga-werkgroep jeugdrecht. Deze mogelijkheid wordt in 2006 verder onderzocht.

3.2. Privacy

Werkgroep privacy

Contacten werden gelegd met enkele experts voor het opstarten van de werkgroep privacy. De start van de werkgroep privacy heeft enige vertraging opgelopen, vooral om praktische redenen. Paul De Hert, dé autoriteit op het gebied van privacy, woonde in Nederland en had daar een bijzonder drukke agenda. Er werd een eerste vergadering van de werkgroep voorzien voor begin 2006. Op de agenda staan voorlopig de werking van de Liga rond camerabewaking en de ontwerprichtlijn 'inzake bewaring van gegevens die zijn verwerkt in verband met het aanbieden van openbare elektronische-communicatiediensten en tot wijziging van Richtlijn 2002/58/EG'.

II. De Liga vergroot haar middelen om een breder publiek te bereiken

1. Sensibilisering doorheen beleidswerk

Zie hoofdstuk I.

Het beleidswerk van de Liga kwam ruimschoots aan bod in de media.

De Liga-activiteiten in 2005 konden rekenen op een uitstekende opkomst!

2. Website

Standpunten, artikels en korte nieuwsberichten werden op de Liga-website gepubliceerd. Het content management system werd hierbij actief benut. Dit liet ons toe om zeer snel persberichten of actuele items toe te voegen.

Het aanbieden van documenten van derden op de website gebeurt slechts in beperkte mate. Het bleek niet haalbaar noch wenselijk om een virtuele bibliotheek uit te bouwen op de Liga-website.

Onderzoekinstellingen zijn hiervoor veel beter geplaatst.

Het aantal bezoekers wordt voortaan bijgehouden via de server in plaats van via het Nedstat-systeem.

Het voordeel is dat het nieuwe meetsysteem veel nauwkeuriger en betrouwbaarder is dan het vorige.

In 2005 werd een nieuw forum toegevoegd aan de website. Dit forum laat mensen toe om discussies over mensenrechten te voeren. Ook werden via het forum heel wat vragen aan de Liga gericht.

Er werd in 2005 gemiddeld één keer per week nieuwe informatie toegevoegd op de website.

Het aantal bezoekers is gestegen van gemiddeld 120 per dag tot een gemiddelde van 250 per dag in 2005.

3. Elektronische nieuwsbrief

In 2005 werd maandelijks een elektronische nieuwsbrief verzonden. In deze nieuwsbrieven werden de persberichten van de Liga opgenomen, alsook artikels, kortere nieuwsberichten, de inhoudstafels van de tijdschriften en een agenda.

Naast de html-versie van de nieuwsbrief werd in 2005 eveneens een txt-versie aangeboden. Dit nadat enkele abonnees melding maakten van het feit dat ze problemen hadden met het lezen van de html-versies. Via de mailinglistprovider wordt nu de html-versie verzonden naar abonnees wiens mailprogramma deze ondersteunt, andere abonnees ontvangen een txt-versie.

In 2005 is het aantal abonnees op de elektronische nieuwsbrief licht gestegen en bedroeg in december 2.123.

4. Promotie-/campagnemateriaal

De Liga heeft haar voorstellingsfolder vernieuwd. In deze folder worden de organisatie en de verschillende werkingsthema's voorgesteld. De Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens is in de folder opgenomen. Ook informatie over het lidmaatschap en de tijdschriften is erin terug te vinden. Om een zo groot mogelijke feedback te krijgen, wordt een antwoordstrook voorzien (voor meer informatie, lidmaatschap, abonnementen, enz.)

De folder wordt begin 2006 gedrukt.

5. Prijs voor Mensenrechten

In 2005 is geen prijs voor mensenrechten uitgereikt. De redenen daarvoor zijn van een zeer praktische aard. Na lang overleg werd uiteindelijk een winnaar voor 2005 gekozen door de Raad van Bestuur van de Liga. Deze winnaar was echter niet in staat de prijs in persoon in ontvangst te nemen.

De Prijs wordt door de Liga gegeven om mensenrechten bij het brede publiek in de aandacht te brengen. Media-aandacht is dan ook zeer belangrijk bij de uitreiking. Een prijs uitreiken zonder dat de prijswinnaar aanwezig is, is voor de media zo weinig interessant dat we op die aandacht niet zouden moeten rekenen. Omdat op deze manier de organisatie van een uitreiking niet de moeite waard is, werd hiervan dan ook afgezien.

We evalueren het niet uitreiken van de prijs als een gemiste kans en zullen in de toekomst dan ook vroeger met de voorbereiding van de activiteit beginnen en een reserve-kandidaat-winnaar kiezen.

6. Extra

Op 12 mei organiseerde de Liga een literaire avond, onder de titel 'Bevrijd de Stad!' in het cultureel centrum van Berchem. Met deze avond wilde de Liga de bevrijding herdenken en aandacht vragen voor vrijheidsbeneming vandaag. Wannes Van de Velde, Geertrui Daem, Erik Vlamincx, Peter Holvoet- Hanssen, Hans Claus, Bart Stouten, Johan van Cauwenberge, Karel Sergen werden allen bereid gevonden om hieraan deel te nemen. De presentatie was in handen van Vanessa Broes en de Milis Broders zorgden voor muzikale intermezzo's.

De poëzie-avond werd positief geëvalueerd: het publiek en de auteurs waren zeer tevreden.

Bovendien werden de banden met enkele artiesten aangehaald, wat ook voor toekomstige samenwerking interessant kan zijn. De opkomst was, zeker gezien poëzie traditioneel geen grote groep mensen op de been brengt, zeer geslaagd. Er werden ook nieuwe mensen bereikt, door het feit dat een aantal vrijkaarten werden weggegeven via wedstrijden in Gazet van Antwerpen en Zone 03.

Tot slot werden doorheen het jaar Liga-infostands voorzien op verschillende evenementen in Vlaanderen.

III. De Liga behoudt en versterkt haar twee tijdschriften

Redacties

Heidi Panken verzorgde het redactiesecretariaat van het Tijdschrift voor Mensenrechten (TvMR). Dit hield in: correctie van de ingeleverde teksten, verslaggeving redactievergaderingen en eindredactie.

Het laatste nummer van 2005 werd geredigeerd door Astrid Thienpont, aangezien Heidi Panken op dat moment op zwangerschapsverlof vertrok.

Angela van de Wiel verzorgde het redactiesecretariaat van Fatik, tijdschrift voor strafbeleid en gevangeniswezen. Dit hield in: correctie van de ingeleverde teksten, verslaggeving redactievergaderingen, eindredactie en het verzorgen van de rubrieken 'Omzendbrieven', 'Vragen en Antwoorden' en 'Ook dat nog'.

Beide tijdschriftredacties hebben in 2005 stappen ondernomen om de redactieraad te vernieuwen en uit te breiden.

Abonneewerving

In oktober 2005 werd een studentenpromotie opgezet, met succes! Deze actie leverde 19 nieuwe abonnementen op TvMR en 20 nieuwe abonnementen op Fatik op.

Ook werden de inhoudstafels van TvMR en Fatik telkens online gezet op de Liga-website. Via de elektronische nieuwsbrief en op enkele studiedagen werd publiciteit gemaakt voor de tijdschriften.

In 2005 hadden 211 mensen of organisaties een abonnement op TvMR, waarvan 161 betalende abonnees.

In 2005 hadden 207 mensen of organisaties een abonnement op Fatik, waarvan 152 betalend.

Beëindiging contract Politeia

Om het contract met Politeia te kunnen voortzetten, zonder verlies te lijden, zou de Liga 400 betalende abonnees per tijdschrift nodig hebben. Deze stijging bleek niet haalbaar. De Liga heeft dan ook beslist om het contract met Politeia op te zeggen en beide tijdschriften in eigen beheer uit te geven. Het kostenplaatje wordt hierdoor aanzienlijk kleiner. Bram Wets, een van de administratieve medewerkers staat in voor de lay-out van de tijdschriften.

IV. De Liga bouwt aspecten af die niet langer in de beleidsopties passen

Eerstelijnswerk

Zoals bepaald in het beleidsplan 2005 – 2009 werd het eerstelijnswerk verder afgebouwd. Hulp- en dienstverlening heeft steeds een grote slok uit de tijdsbesteding van het personeel genomen, maar het is tevens een bewuste keuze om geen volwaardige eerstelijnswerking uit te bouwen. Doorheen de jaren heeft het publiek altijd haar weg gevonden naar de Liga, met vragen die onder de grote noemer ‘rechten’ kunnen worden geplaatst. Voor gratis juridisch advies, klachten omtrent juridische procedures of advocatuur, vragen naar rechten en plichten, uiteenlopende informatie en allerlei vormen van ‘levensnood’ klopte men bij de Liga aan. De Liga blijft geconfronteerd met een groot aantal vragen tot hulp- en dienstverlening. De vragen en klachten worden doorverwezen naar relevante instanties. In beperkte mate komt de Liga zelf ook tegemoet aan informatievragen en klachten over mensenrechtelijke thema’s.

De aankoop van een telefooncentrale zorgde ervoor dat hulpvragen efficiënter konden behandeld worden. Alle oproepen komen terecht bij een van de administratieve medewerkers die onmiddellijk kan doorschakelen naar de juiste persoon of zelf kan doorverwijzen naar andere instanties. De doorverwijslijst met contactgegevens werd geüpdate, zodat we op een vlotte manier naar de juiste diensten kunnen doorverwijzen.

Vormingswerk:

Zoals bepaald in het beleidsplan 2005 – 2009 werd het vormingswerk in de strikte zin afgebouwd. Dit wil zeggen dat georganiseerde vorming in scholen, educatieve pakketten, seminaries, enz. niet meer tot de prioriteiten behoren. Het educatieve werk in de ruimte betekenis van het woord komt echter ruimschoots aan bod door middel van lezingen, debatten, infosessies, artikels (in de tijdschriften, op de website en in de elektronische nieuwsbrief). Verschillende bestuurders en medewerkers van de Liga traden op als spreker op lezingen en debatten. Op 2 december verzorgde de Liga een gastcollege aan de Universiteit Gent ten behoeve van studenten in de master sociaal werk. Tot slot komen op het Ligakantoor regelmatig studenten en andere geïnteresseerden over de vloer voor informatie of interviews in het kader van hun studie of een onderzoek.

V. De Liga staat open voor samenwerking met andere organisaties ter promotie van mensenrechten

De samenwerking met de Ligue des droits de l'homme werd in 2005 voortgezet. Lode Van Outrive, bestuurder van de Liga voor Mensenrechten, woonde de maandelijkse bestuursvergaderingen van de Ligue bij. De contactpersoon binnen het secretariaat van de Ligue, is helaas vertrokken. De Liga heeft inmiddels zeer goede contacten met zijn opvolger, Manuel Lambert. In 2005 vonden drie overlegvergaderingen plaats tussen de secretariaten van Liga en Ligue. Dit resulteerde onder meer in afspraken over de actie ten aanzien van het Comité ter Preventie van Foltering, het organiseren van een gezamenlijke persconferentie over de wet op de bijzondere opsporingsmethoden en het organiseren van een gezamenlijke informatievergadering voor parlementsleden.

De Liga werd in 2005 lid van Vluchtelingenwerk Vlaanderen. Het lidmaatschap van de Kinderrechtencoalitie werd herbevestigd.

VI. De Liga versterkt de organisatie en bouwt haar capaciteit op

1. De Liga implementeert systemen van kwaliteitsbeheer en –verbetering

De Liga besteedde de nodige aandacht aan 'integrale kwaliteitszorg'. De documentatie hieromtrent werd verder uitgebreid. De coördinator nam eveneens deel aan de vergaderingen van de werkgroep bewegingen van de Federatie van Organisaties van Volksontwikkelingswerk (FOV), alsook aan bijeenkomsten van Socius, waar de thema's kwaliteitszorg en beleidsplanning regelmatig aan bod kwamen.

In 2005 heeft de Liga meegewerkt aan een onderzoek over integrale kwaliteitszorg in het sociaal-cultureel volwassenenwerk. De onderzoeker, Ivo Van Akelien, nam hiertoe een uitgebreid interview af met de coördinator, na het bestuderen van het beleidsplan van de Liga. Het onderzoek resulteerde in het rapport 'Integrale kwaliteitszorg als Popeye-fenomeen? Het hoe en waarom van beleidsplanning binnen het sociaal-cultureel volwassenenwerk'. Uiteraard werd dit rapport aandachtig bestudeerd.

Strategie en beleid

De geplande taakverdeling waarbij elke beleidsmedewerker één domein op zich nam bleek niet haalbaar, onder meer omwille van de personeelwissel. Elke beleidsmedewerker was wel verantwoordelijk voor een of meerdere thema's, maar deze kwamen vaak uit verschillende beleidsdomeinen. In de overgangperiode waar slechts twee beleidsmedewerkers in dienst waren, werd de taakverdeling gebaseerd op de aard van de taken in plaats van het thema (juridisch werk vs. organisatorisch werk).

De acties en activiteiten werden regelmatig getoetst aan de doelstellingen uit jaarplan en beleidplan. Dit gebeurde voornamelijk op het niveau van de stafvergaderingen en de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur. Op de Raad van Bestuur werd verslag uitgebracht van de activiteiten en de planning.

Medewerkers

Zie VI.4. De Liga investeert in bijkomend personeel, p. 21.

Duidelijk omschreven takenpakketten werden opgesteld voor alle medewerkers. Elke week vond een stafvergadering plaats, waarbij evaluatie en bijsturing van takenpakketten en taakverdeling werden besproken.

In 2005 werd het team versterkt door twee studenten criminologie van de Universiteit Gent: Ludovic Van Gheluwe en Janna De Donder liepen gedurende 8 weken stage bij de Liga. Beide stages werden zeer positief beoordeeld.

Media en communicatie

De nodige aandacht ging naar de verbetering en versteviging van perscontacten. Deze dienen evenwel de komende jaren nog verder uitgebreid te worden

De Liga streefde naar een betere registratie van de vermeldingen in de pers. Voor wat betreft de vermeldingen in de Vlaamse dagbladen is dit reeds geslaagd. Een systematische registratie van vermeldingen op radio en televisie, alsook in tijdschriften en weekbladen dient nog verder op punt gezet te worden.

Financieel beheer

De coördinator en een van de administratieve medewerkers staan in voor het financiële beheer. Driemaandelijks werd een liquiditeitsplanning opgesteld, die op de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur besproken werd. De subsidies van de Administratie Cultuur zorgen voor een zekere financiële stabiliteit. Het contract met Politeia nam echter een grote hap uit het budget. Dit had tot gevolg dat de middelen voor de werking in 2005 nog steeds eerder krap waren. De beslissing om het contract met Politeia op te zeggen, zou evenwel de komende jaren voor de nodige ademruimte moeten zorgen. Eind 2005 werd beslist om over te schakelen op een elektronisch boekhoudprogramma dat de boekhouding in de toekomst efficiënter zal laten verlopen.

Organisatie van het werk

De computers van alle medewerkers zijn via een netwerk met elkaar verbonden. Er werd een classificatiesysteem op punt gezet opdat de documenten voor alle medewerkers overzichtelijk geordend zijn en dus eenvoudig kunnen geraadpleegd worden.

2. De Liga investeert in bijkomende en nieuwe infrastructuur

In 2005 werden enkele aankopen gedaan die noodzakelijk waren voor de werking. De aankoop van een telefooncentrale werd noodzakelijk geacht, aangezien de beleidsmedewerkers tot dan te veel tijd besteedden aan onthaal. Een van de administratieve medewerkers staat nu in voor het telefonisch onthaal en verbindt door naar de juiste persoon. Een betere werkverdeling werd hierdoor mogelijk. Daarnaast drong een uitbreiding van het adsl-abonnement zich op. In plaats van 4 computers, hebben nu alle computers toegang tot internet.

3. De Liga zet een vrijwilligerswerking op

De eerste stappen naar een uitgewerkt vrijwilligersbeleid zijn in 2005 reeds gezet. Informatie over vrijwilligerswerking is verzameld en geïnventariseerd. De contacten met (bestaande en nieuwe) vrijwilligers werden onderhouden en reeds voorzichtig uitgebreid. In 2005 is prioritair aandacht besteed aan het medewerkers- en personeelsbeleid. Een degelijk medewerkersbeleid is immers een conditio sine qua non voor de uitbouw van een vrijwilligerswerking.

4. De Liga investeert in bijkomend personeel

Na het overgangsjaar 2004 hoopte de Liga op stabiliteit in het beleidsteam. De twee personeelsleden die begin 2005 werden aangeworven, zijn helaas in de loop van 2005 opnieuw vertrokken. Het opnieuw organiseren van sollicitatierondes en de inspanningen van een nieuwe selectieprocedure slopten heel wat tijd op, die we liever in de werking hadden willen investeren. Niettemin heeft de Liga ook de nodige lessen getrokken uit de evaluatie van de aanwervingen begin 2005. Zo bleken de verwachtingen van de nieuwe beleidsmedewerkers niet te stroken met de werkelijke inhoud en invulling van de jobs. Bij het uitschrijven van nieuwe vacatures werd daarom meer aandacht besteed aan een duidelijke omschrijving van takenpakketten.

Een nieuwe voltijdse beleidsmedewerker, Astrid Thienpont, trad in dienst op 17 oktober 2005 en een nieuwe halftijdse beleidsmedewerker, Mieke Van den Broeck, op 5 december 2005. Met dit nieuwe beleidsteam hoopt de Liga de komende jaren het beleidswerk verder uit te diepen.

Het contract van de halftijdse administratieve medewerker die in 2004 was aangeworven ter vervanging van het haltijds tijdscrediet van Dorine De Brauwer werd in de loop van 2005 beëindigd. Deze medewerker heeft een heel aantal zaken geïnformatiseerd. Na deze informatisering bleef enkel routinewerk over waarmee geen halftijdse functie gevuld kon worden. In functie van de noden van de organisatie werd daarom besloten een andere invulling aan deze functie te geven. Deze invulling bleek niet geschikt voor de bestaande medewerker. Een vacature werd uitgeschreven om een nieuwe halftijdse administratieve medewerker in vervangingscontract aan te nemen. Gezien de tijdschriften in eigen beheer kwamen, gingen we specifiek op zoek naar iemand met grafische ervaring. Bram Wets trad in dienst op 1 augustus 2005. Zijn takenpakket bestaat onder meer uit: lay-out van de tijdschriften; vormgeving van affiches, folders en publicaties; telefonisch onthaal en doorverwijzing; onderhoud van de databank, administratieve taken.

VII. De Liga bouwt haar leden- en fondsenwerving uit

Ledenwerving

De Liga breidde haar ledenbestand uit door promotie te maken voor het lidmaatschap via de website en de elektronische nieuwsbrief. Op Liga-activiteiten werd steeds de mogelijkheid geboden aan de aanwezigen om zich lid te maken. Ook op infostands en evenementen maakte de Liga publiciteit.

Aan het einde van 2005 beschikte de Liga over 250 leden, waarvan 92 nieuwe leden.

Fondsenwerving

De Liga had een dossier ingediend om toelating te krijgen fiscale attesten uit te reiken. Eind 2005 was er nog geen antwoord van het ministerie van financiën. Specifieke acties om donateurs te werven werden dan ook niet opgezet.